

Kiểm định khí thải xe diesel: Hiệp hội vận tải tiếp tục kiến nghị vì quy trình ép ga tối đa

08:36 07/04/2026

Quy định kiểm định khí thải mới yêu cầu xe diesel phải đạp hết ga đang thu hút sự quan tâm đặc biệt từ doanh nghiệp vận tải. Hiệp hội Vận tải ô tô Việt Nam lần thứ hai kiến nghị Bộ Xây dựng xem xét điều chỉnh, cảnh báo nguy cơ hư hỏng động cơ và kết quả đo chưa phản ánh đúng thực tế vận hành.

Theo phản ánh từ Hiệp hội, quy trình kiểm định mới – được áp dụng đồng loạt từ ngày 1/3 yêu cầu tài xế hoặc đăng kiểm viên phải đạp ga tới vòng tua cực đại khi xe ở trạng thái không tải. Quy định này đang khiến nhiều doanh nghiệp vận tải lo ngại, đặc biệt trong bối cảnh phần lớn phương tiện đã qua nhiều năm khai thác.

Đại diện Hiệp hội cho rằng, việc ép động cơ diesel hoạt động ở ngưỡng vòng tua tối đa, dao động từ khoảng 3.500 đến 5.500 vòng/phút, là tình huống hiếm khi xảy ra trong thực tế vận hành. Trên thực tế, đa số xe chỉ hoạt động hiệu quả trong dải vòng tua từ 1.600 đến 2.800 vòng/phút – mức vừa đảm bảo công suất, vừa tối ưu độ bền động cơ.

Ảnh minh hoạ

Việc “đạp hết ga” đột ngột trong điều kiện không tải, theo các doanh nghiệp, có thể khiến động cơ chịu áp lực lớn, làm tăng hao mòn do dầu bôi trơn chưa kịp phân bổ. Với những phương tiện cũ, đây thậm chí có thể là “cú sốc” kỹ thuật, kích hoạt các hư hỏng tiềm ẩn ở hệ thống kim phun, bơm cao áp hoặc các chi tiết cơ khí quan trọng.

Không chỉ dừng lại ở rủi ro kỹ thuật, Hiệp hội còn đặt dấu hỏi về tính chính xác của kết quả kiểm định. Khi đo khí thải ở ngưỡng vòng tua cực đại trong trạng thái không tải, dữ liệu thu được có thể không phản ánh đúng điều kiện vận hành thực tế của xe trên đường.

Một điểm gây tranh luận khác là việc yêu cầu chủ xe hoặc lái xe ký cam kết chịu trách nhiệm nếu phương tiện gặp sự cố trong quá trình kiểm định. Theo Hiệp hội, quy định này gián tiếp thừa nhận rủi ro từ phương pháp thử hiện tại, đồng thời đặt gánh nặng trách nhiệm lên phía doanh nghiệp và người sử dụng.

Từ đó, Hiệp hội đề xuất điều chỉnh quy trình theo hướng chỉ cần đạp ga đến ngưỡng vòng tua tương ứng với công suất cực đại để đo khí thải, thay vì ép lên mức tối đa. Đồng thời, cơ quan quản lý cần rà soát lại quy định ký cam kết, làm rõ trách nhiệm của đơn vị đăng kiểm trong việc đảm bảo an toàn kỹ thuật trước khi thử nghiệm.

Trước các kiến nghị này, Cục Đăng kiểm Việt Nam đã có phản hồi, cho rằng tồn tại sự nhầm lẫn giữa hai trạng thái vận hành: Có tải và không tải. Theo cơ quan

này, khi xe di chuyển thực tế – đặc biệt trong điều kiện chở nặng hoặc leo dốc dù người lái chỉ đạp ga một phần, hệ thống vẫn phải tăng lượng nhiên liệu để vượt lực cản, từ đó phát sinh khí thải lớn hơn.

Ngược lại, trong điều kiện không tải tại trạm đăng kiểm, động cơ gần như không chịu lực cản, nên nếu chỉ giữ ga ở mức trung bình thì lượng nhiên liệu phun vào thấp, khiến khí thải “sạch” hơn so với thực tế. Vì vậy, việc đo ở mức ga thấp hoặc “nửa ga” không có cơ sở khoa học và cũng không phù hợp với các tiêu chuẩn quốc tế.

Cục Đăng kiểm nhấn mạnh, mục tiêu của kiểm định là phát hiện các lỗi kỹ thuật, đặc biệt ở những thời điểm động cơ phát thải cao nhất. Nếu không kiểm tra ở ngưỡng giới hạn, nhiều phương tiện có thể “lọt lưới”, nhất là các xe gặp vấn đề ở hệ thống kim phun hoặc bơm cao áp.

Cơ quan này cũng cảnh báo, việc nói lỏng tiêu chí kiểm định có thể ảnh hưởng đến mục tiêu kiểm soát ô nhiễm môi trường, nhất là trong bối cảnh Việt Nam đang triển khai các quy định siết chặt khí thải theo lộ trình mới.

Thực tế cho thấy, kể từ khi quy trình kiểm định nghiêm ngặt hơn được áp dụng từ đầu tháng 3, nhiều doanh nghiệp vận tải đã gặp khó khăn trong việc đưa phương tiện đi đăng kiểm, cả về chi phí lẫn rủi ro kỹ thuật.

Tranh cãi giữa doanh nghiệp và cơ quan quản lý vì thế vẫn chưa có hồi kết, khi một bên lo ngại về độ bền phương tiện và tính thực tiễn, trong khi bên còn lại nhấn mạnh yêu cầu đảm bảo tiêu chuẩn môi trường và phát hiện lỗi kỹ thuật tiềm ẩn. Đây được xem là bài toán cần sớm có lời giải hài hòa, nhằm vừa bảo vệ môi trường, vừa không tạo thêm áp lực cho hoạt động vận tải.

Phương Thảo (t/h)